

Ku nowym zasadom rachunkowości leasingu. Perspektywa korzystającego

Anna Kuzior*

Streszczenie: *Cel* – celem opracowania jest przedstawienie działań i propozycji IASB i FASB w zakresie nowych zasad rachunkowości leasingu oraz wskazanie przyczyn, które uniemożliwiły wypracowanie wspólnego stanowiska. Ponadto celem jest zaprezentowanie skutków sprawozdawczych, jakie wywoła u korzystającego przyjęcie rozwiązań obecnie proponowanych przez IASB. *Metodologia badania* – w opracowaniu wykorzystano analizę rozwiązań wskazanych w dokumencie dyskusyjnym oraz projektach nowego standardu rachunkowości leasingu, opracowanych przez IASB i FASB. Dokonano również przeglądu komentarzy i opinii osób sporządzających i wykorzystujących sprawozdania finansowe zgłoszonych do wskazanych projektów. *Wynik* – w opracowaniu wskazano, jakie skutki w sprawozdaniu finansowym korzystającego i w wynikach analizy prowadzonej na jego podstawie spowoduje przyjęcie proponowanego modelu rachunkowości leasingu. *Oryginalność/Wartość* – w opracowaniu przedstawiono konsekwencje ujęcia zobowiązań i prawa do użytkowania aktywów w sprawozdaniu finansowym korzystającego – przede wszystkim podkreślono wzrost przydatności informacji dla użytkowników raportu. Zwrócono też uwagę na konsekwencje w postaci pogorszenia się wskaźników zadłużenia i zwrotu z aktywów przy jednoczesnym korzystniejszym kształtowaniu się wskaźnika EBIDTA.

Słowa kluczowe: projekt standardu rachunkowości leasingu, korzystający, skutki sprawozdawcze proponowanego modelu rachunkowości leasingu

Wprowadzenie

Począwszy od 1976 r., czyli od przyjęcia w Stanach Zjednoczonych standardu prezentującego zasady sprawozdawczego ujmowania skutków wynikających z umów leasingowych, w rachunkowości wykorzystuje się podział tych kontraktów na leasing finansowy i operacyjny. Taka klasyfikacja stosowana jest też od 1982 r. w standardach międzynarodowych – najpierw w MSR 17 *Rachunkowość leasingu* zamienionym w 1997 r. na standard o nazwie *Leasing* oraz w wielu standardach krajowych. Jest ona szczególnie istotna w przypadku korzystającego, który zawierając umowę leasingu operacyjnego nie prezentuje w bilansie ani przedmiotu umowy ani zobowiązań z niej wynikających. Powstały na skutek takiego ujęcia transakcji obraz sytuacji majątkowej i finansowej jest często pożądanym przez jednostkę gospodarczą, natomiast z perspektywy użytkownika sprawozdania finansowego osłabia użyteczność informacji w nim zawartych. Taki stan rzeczy jest od wielu lat przedmiotem krytyki; publikacje na ten temat zaczęły się ukazywać już w roku 1996, przybrały na sile w roku 2006, kiedy to negatywną ocenę sytuacji przedstawiła amerykańska komisja

* dr Anna Kuzior, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, Katedra Rachunkowości, ul. Bogucicka 3, 40–287 Katowice, e-mail: anna.kuzior@ue.katowice.pl.

papierów wartościowych (SEC). Jej głos stał się bodźcem do rozpoczęcia prac nad nowym standardem sprawozdawczym leasingu, podjętych przez IASB i FASB. Ich efektem miało być opracowanie wspólnego zestawu rozwiązań stosowanych przez korzystającego i finansującego. Prace rozpoczęły się w 2006 r. i do dziś (marzec 2015 r.), mimo intensywnych działań prowadzonych przez obie Rady, nie przyniosły efektu w postaci nowego, wspólnego standardu rachunkowości leasingu. Obecnie wiadomo, że IASB i FASB nie opracują jednakowych zasad rachunkowości leasingu, mimo przyjęcia zgodnych założeń co do ich koncepcji. IASB deklaruje, że nowy MSSF dotyczący skutków sprawozdawczych umów leasingowych będzie przygotowany i przegłosowany do końca 2015 r.

Celem artykułu jest przedstawienie działań i propozycji IASB i FASB w zakresie nowych zasad rachunkowości leasingu oraz wskazanie przyczyn, które uniemożliwiły wypracowanie wspólnego stanowiska. Zaprezentowane będą również skutki sprawozdawcze, jakie wywoła przyjęcie obecnie proponowanych przez IASB rozwiązań. Zagadnienia zostaną scharakteryzowane z punktu widzenia rachunkowości korzystającego.

Przygotowując artykuł wykorzystano projekty nowego standardu dotyczącego leasingu, opinie i komentarze na jego temat. Materiały do analizy pochodzą z źródeł internetowych.

1. Próby wypracowania przez IASB i FASB wspólnego modelu rachunkowości leasingu

Formalnym wyrazem podjętych prac nad nowym standardem rachunkowości leasingu było opublikowanie w 2009 r. dokumentu dyskusyjnego (*Discussion Paper 2009*), który przedstawiał ówczesne stanowisko IASB i FASB w zakresie sprawozdawczej prezentacji skutków umów leasingowych. Rzeczą najistotniejszą był fakt, że zaproponowano odstąpienie od podziału na leasing finansowy i operacyjny i wprowadzenie w to miejsce obowiązku prezentowania w bilansie korzystającego skutków wszystkich umów, z których wynika prawo do odpłatnego użytkowania aktywów. Publikując dokument dyskusyjny Rady założyły, że leasingobiorca wykaże z jednej strony prawo do użytkowania aktywów a z drugiej zobowiązania wynikające z zawartej umowy. W momencie pierwszego ujęcia zobowiązanie i prawo do użytkowania aktywów byłoby wprowadzane do ewidencji w kwocie odpowiadającej wartości bieżącej przyszłych płatności leasingowych. Stopą dyskontową byłaby stopa procentowa leasingu lub, jeśli nie jest znana korzystającemu, jego krańcowa stopa procentowa. Konsekwencją wynikową takiego rozwiązania miało być ujmowanie amortyzacji prawa oraz odsetek ustalanych z wykorzystaniem efektywnej stopy procentowej w stosunku do niespłaconych zobowiązań. W odpowiedzi na opublikowany dokument dyskusyjny wpłynęły 302 odpowiedzi i głosy w dyskusji przesłane przez osoby reprezentujące różne środowiska związane ze sprawozdawczością finansową. Na tej podstawie przygotowano i zaprezentowano w 2010 r. projekt nowego standardu rachunkowości leasingu. Rady proponowały wprowadzenie jednego modelu rachunkowości leasingu u korzystającego polegającego na:

- konieczności aktywowania prawa do użytkowania aktywów oraz
- obowiązku uznawania zobowiązań z tego tytułu,
- i rozliczania tych pozycji zgodnie z wyżej przedstawionymi założeniami (*Exposure Draft 2010*).

Projekt, zgodnie z obowiązującymi w IASB regułami, musiał być przedmiotem publicznej dyskusji. Jej efektem było 786 listów, w których respondenci w przeważającej

części wyrażali poparcie zarówno dla nowego podejścia do rachunkowości leasingu jak i dla proponowanego tylko jednego modelu rozliczania transakcji. Jednakże część z nich zwracała uwagę, że stosowanie jednego modelu dla rozliczania wszystkich umów leasingowych nie pozwoli na wierne odzwierciedlenie ich konsekwencji ekonomicznych. Podkreślano, że nie wszystkie umowy dające prawo do użytkowania aktywów mają charakter transakcji finansującej, tylko są zbliżone do usługi i dlatego w niektórych przypadkach należy rozważyć możliwość odnoszenia do kosztów jednej kwoty wynikającej z zapłaty za użytkowanie aktywów (w miejsce amortyzacji i odsetek). Taki sposób rozliczania skutków umów leasingowych sugerowano zastosować przede wszystkim do nieruchomości, ponieważ ich leasing zwykle nie ma charakteru transakcji finansującej.

Rezultatem analizy otrzymanych głosów w dyskusji oraz dalszych wspólnych prac IASB i FASB był kolejny, zweryfikowany projekt standardu opublikowany w maju 2013 r. (*Exposure Draft* 2013). W projekcie zaproponowano dualne podejście do rachunkowości leasingu i wyodrębniono dwa typy transakcji – A i B (Grant Thornton 2013). Co najważniejsze, projekt dla obu typów zakładał obowiązek ujawniania przez korzystającego prawa do użytkowania aktywów i wynikających z tego zobowiązań. W obu przypadkach zobowiązania miały być rozliczane metodą efektywnej stopy procentowej (zamortyzowanego kosztu). Rozwiązania przyjęte dla wyodrębnionych transakcji typu A i B różniły się od siebie sposobami rozliczania i prezentowania skutków zawartych umów o odpłatne użytkowanie aktywów. Transakcje typu A i B wyróżniono na podstawie:

- rozmiarów korzyści ekonomicznych konsumowanych przez korzystającego w trakcie trwania umowy oraz
- rodzaju środka będącego przedmiotem umowy.

Jeżeli w trakcie umowy korzystający uzyskuje więcej niż nieznaczną część korzyści, wtedy leasing należy do typu A – transakcje traktuje się jak taką, w której korzystający kupuje część użytkowanych aktywów. W przeciwnym wypadku należy go zaliczyć do grupy B – uznaje się, że w takiej sytuacji korzystający płaci tylko za możliwość użytkowania aktywów w określonym czasie. Transakcje typu A, zgodnie z założeniami przyjętymi w projekcie, miały dotyczyć głównie aktywów niebędących nieruchomościami a rozliczanie ich skutków miało być podobne do zasad stosowanych obecnie do leasingu finansowego. To oznaczało konieczność amortyzowania prawa do użytkowania aktywów metodą, która odzwierciedli sposób uzyskiwania przez jednostkę korzyści z użytkowania przedmiotu leasingu oraz dzielenie zobowiązań leasingowych na odsetki i spłatę kapitału (z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej). W konsekwencji korzystający pokazałby koszty leasingu w dwóch pozycjach rachunku zysków i strat. Umowy typu B miały dotyczyć przede wszystkim nieruchomości a ujmowanie kosztów z nimi związanych miało się odbywać równomiernie w trakcie okresu, na który zawarto umowę. Oznaczało to, że odsetki od zobowiązań ustalone z wykorzystaniem efektywnej stopy procentowej byłyby uzupełnione o kwotę amortyzacji prawa do użytkowania aktywów w taki sposób, żeby suma tych dwóch elementów dawała w każdym okresie taką samą wartość. Tym sposobem koszty z tytułu wykorzystania leasingowanego przedmiotu byłyby w całym okresie umowy wielkością stałą, ujmowaną jako koszt działalności operacyjnej.

Dla użytkowników sprawozdania finansowego wart podkreślenia jest również fakt, że informacje na temat aktywów, zobowiązań, kosztów i przepływów pieniężnych związanych z leasingiem miałyby być prezentowane odrębnie od innych wielkości. W projekcie założono również, że umowy zawarte na okres nieprzekraczający 12 miesięcy i niezawierające opcji zakupu byłyby wyłączone spod regulacji standardu (ich skutki traktowane byłyby jak

usługi). Ogłoszony kolejny projekt nowego standardu skomentowało 641 respondentów (*Leases – Summary of Feedback on the 2013 ED*). Większość z nich zgodziła się z koniecznością ujmowania skutków leasingu w sprawozdaniu finansowym twierdząc, że w znacznym stopniu ułatwi to ocenę sytuacji finansowej korzystającego i spowoduje w konsekwencji, że jej wyniki będą bardziej wiarygodne. Krytyce poddano jednak propozycje wprowadzenia dwóch typów umów leasingowych. W szczególności osoby sporządzające sprawozdanie zwracały uwagę na wysokie koszty, jakie pociągnie za sobą wprowadzenia dwóch modeli rachunkowości leasingu. Dodatkowo za odrzuceniem takiego rozwiązania przemawiał fakt, że jego stosowanie mogłoby dalej prowadzić do arbitralnych decyzji zarządu dotyczących klasyfikowania umów. Obecnie mocno krytykuje się próby strukturyzowania umów leasingowych tak, aby osiągnąć pożądany przez jednostki rezultat. Wprowadzenie w nowym standardzie dwóch modeli ponownie dałoby jednostkom gospodarczym możliwość kreowania w sprawozdaniu finansowym takiego wizerunku, który jest dla nich dogodny w danych okolicznościach. Podkreślano, że każda umowa leasingu jest w gruncie rzeczy umową zakupu prawa do użytkowania aktywów przez uzgodniony okres i z tego powodu jeden model rachunkowości jest wystarczający. Zwracano też uwagę na złożoność i kosztowność rozwiązań wynikających z zastosowania modelu B.

Potwierdzeniem słuszności prowadzonych prac w zakresie nowego standardu sprawozdawczości leasingu były też opinie analityków finansowych i kredytowych wyrażane na spotkaniach organizowanych przez osoby zaangażowane w opracowanie standardu oraz te, prezentowane w trakcie obrad okrągłego stołu, w których uczestniczyli przedstawiciele różnych środowisk związanych z rachunkowością. Zasadniczo wszyscy uważali, że obowiązek ujawniania w bilansie wszystkich zobowiązań wynikających z zawartych umów leasingowych w istotnym stopniu poprawi jakość sprawozdań finansowych (*Leases – Summary of outreach... 2013*).

Opinie na temat proponowanych zmian w zakresie prezentowania skutków zawartych umów leasingowych gromadzone były też przez CAF Institute, który prowadził badania ankietowe wśród analityków finansowych (*Lease Accounting... 2013*). Na podstawie otrzymanych 288 odpowiedzi na przesłany im kwestionariusz ustalono, że:

- 55% respondentów popiera postulat kapitalizowania wszystkich leasingów oprócz tych, które mają charakter umów krótkoterminowych,
- zdaniem 37% osób uczestniczących w badaniu wystarczające dla użytkowników byłoby poprawienie jakości informacji prezentowanych na temat leasingu w notach objaśniających,
- w opinii 73% uczestników badania obowiązek kapitalizacji leasingu poprawi porównywalność sprawozdań finansowych,
- według 52% respondentów korzyści, które wynikną z wprowadzenia nowego standardu rachunkowości leasingu przewyższą koszty jego wprowadzenia.

Opinie osób korzystających z informacji zawartych w sprawozdaniu finansowym dodatkowo potwierdzały zasadność działań organów stanowiących standardy rachunkowości na rzecz wprowadzenia nowego modelu ujmowania skutków transakcji leasingowych i niewątpliwie stanowiły dodatkowe argumenty wspierające prace Rad.

Dla przyjęcia ostatecznego projektu rozwiązań w zakresie rachunkowości leasingu najważniejsza była analiza teoretycznych podstaw modelu, który zastąpi obecne rozwiązania (*Staff Paper 2014*). Uznano, że model A proponowany w projekcie standardu opublikowanym w 2013 r. ma lepsze podstawy koncepcyjne i prowadzi do powstania kategorii, które spełniają definicje aktywów i zobowiązań. Jeśli tak, to ujmowane z tego tytułu składniki

aktywów i zobowiązań powinny być rozliczane tak, jak wszystkie inne elementy zaliczane do tych kategorii. Oznacza to, że jeśli zostanie ujęty składnik długoterminowych aktywów niefinansowych, wykorzystywany w działalności podstawowej, to powinien być on amortyzowany. Z drugiej strony, jeśli będą ujęte zobowiązania, to należy prezentować związane z nimi odsetki. Takie rozwiązanie powinno być więc bardziej zrozumiałe dla odbiorcy informacji prezentowanych w sprawozdaniu finansowym. Model, który wywołuje konieczność prezentacji amortyzacji i odsetek będzie też bardziej przydatny dla użytkownika, ponieważ pozwoli dostrzec i analizować związki występujące między bilansem oraz rachunkiem zysków i strat. Da także możliwość porównywania sprawozdania finansowego jednostki, która korzysta z leasingu z raportem innych firm, które nabyły aktywa, w szczególności za pożyczone środki i następnie je amortyzują. Dodatkowo, oddzielenie kosztów leasingu na amortyzację i odsetki ułatwi ocenę rentowności prowadzonej działalności operacyjnej. Zaproponowany model A jest też nieskomplikowany, nie wymaga dokonywania żadnych osądów ani posiadania żadnych dodatkowych informacji niezbędnych do zastosowania modelu B, na temat np. wartości godziwej przedmiotu czy jego całkowitego okresu ekonomicznej użyteczności. Należy też podkreślić, że stosowanie modelu A zapobiegnie strukturyzowaniu przez jednostki transakcji leasingowych. Po przeanalizowaniu wszystkich głosów w dyskusji i uwzględnieniu wszelkich argumentów uznano, że model A zapewni najwięcej przydatnych informacji szerokiej grupie użytkowników sprawozdania finansowego.

2. Obecne stanowisko IASB i FASB

Przedstawione powyżej argumenty za stosowaniem tylko jednego modelu rachunkowości leasingu przekonały IASB, jednak nie zostały przyjęte przez FASB (Marshall 2015). W związku z tym w marcu 2014 r. Rady podjęły decyzję o przygotowaniu odrębnych projektów standardu. FASB okazała się być zwolenniczką dwuopcynego modelu rachunkowości leasingu. W każdej korzystający będzie rozpoznawał prawo do użytkowania aktywów i związane z nim zobowiązania. Wyjątkiem będzie sytuacja krótkoterminowych umów, które z tych zasad są wyłączone. Prawa do użytkowania aktywów klasyfikowane mają być do dwóch typów umów – A i B. Konsekwencje obu typów umów leasingowych będą takie, jak opisano powyżej z tym tylko, że ich podział nie będzie się odbywał na podstawie rodzaju środka (środki niebędące nieruchomościami oraz nieruchomości) tylko w oparciu o kryteria, które dziś są w MSR 17 stosowane do klasyfikacji umów leasingowych. Jeśli takie rozwiązanie zostanie przyjęte przez FASB, w Stanach Zjednoczonych (i jednostkach stosujących US GAAP) w zasadzie dalej będzie wyodrębniany leasing finansowy i operacyjny z tym zastrzeżeniem, że w bilansie będą prezentowane zobowiązania i aktywa wynikające z zawarcia obu rodzajów umów. Zasady rozliczania i prezentowania w rachunku zysków i strat kosztów tych umów będą jednak odmienne.

IASB postanowiła opracować standard zawierający jeden model rachunkowości leasingu – model A. Ponieważ konsekwencje wynikające z zastosowania wspólnych rozwiązań dla wszystkich umów leasingowych były już przedmiotem publicznej dyskusji (w szczególności, kiedy prezentowano dokument dyskusyjny, który zawierał propozycje jednolitego traktowania wszystkich kontraktów leasingowych), Rada stoi na stanowisku, że nie będzie przedstawiała do publicznej dyskusji tekstu standardu, nad którym obecnie pracuje. Po jego

przygotowaniu, zostanie niezwłocznie poddany pod głosowanie. IASB zakłada, że standard będzie przyjęty do końca 2015 r. (*Current-Projects/IASB-Projects/Leases 2015*).

Obecnie IASB uznaje, że leasing jest umową, która przenosi na klienta prawo do użytkowania składnika aktywów w określonym czasie w zamian za opłatę i proponuje model rachunkowości wymagający:

- prezentacji bilansowej aktywów i zobowiązań wynikających z wszystkich leasingów z wyjątkiem umów zawartych na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy i leasingu niskocennych aktywów (typu laptopy, meble biurowe). W momencie pierwotnego ujęcia te kwoty będą wyceniane w wartości bieżącej płatności leasingowych z zastrzeżeniem, że wartość aktywów będzie dodatkowo obejmowała wszystkie początkowe koszty leasingu,
- amortyzacji prawa do użytkowania aktywów,
- ustalania, z wykorzystaniem efektywnej stopy procentowej odsetek od zobowiązań zaciągniętych z tytułu leasingu.

W bilansie (sprawozdaniu z sytuacji finansowej) zobowiązania z tytułu leasingu będą prezentowane zgodnie z regułami zawartymi w MSR 1 *Prezentacja sprawozdań finansowych*, dotyczącymi zobowiązań finansowych. Prawo do użytkowania aktywów będzie, w zależności od decyzji jednostki, prezentowane w osobnej pozycji lub z kontrolowanymi aktywami tego samego rodzaju. Wybór zasady będzie należeć do jednostki a przyjęte rozwiązanie ma najlepiej opisywać sytuację ekonomiczną leasingobiorcy.

W sprawozdaniu z przepływów pieniężnych spłata części kapitałowej będzie prezentowana w działalności finansowej a odsetki zgodnie z zasadami przyjętymi przez jednostkę gospodarczą na podstawie regulacji zawartych w MSR 7 *Sprawozdanie z przepływów pieniężnych*.

3. Konsekwencje przyjęcia nowego modelu rachunkowości leasingu

Wprowadzenie nowego modelu rachunkowości leasingu i konieczność przekształcenia dotychczasowych umów leasingu operacyjnego spowoduje określone konsekwencje w zakresie oraz w zasadach prezentowania i interpretowania informacji sprawozdawczych (*Leases 2015*). Co oczywiste i najważniejsze wzrośnie wartość raportowanych aktywów i zobowiązań. Poza tym zmieni się sposób alokowania kosztów wynikających z zawartych umów leasingowych. W przypadku dotychczasowych umów leasingu operacyjnego, które wywołują konsekwencje w postaci prezentowania kosztów działalności podstawowej, po przyjęciu nowych rozwiązań ta kwota będzie dzielona między amortyzację i koszty finansowe (odsetki). Podobne zmiany obejmą rachunek przepływów pieniężnych – zapłacona rata leasingu traktowanego obecnie jako operacyjny zostanie przeniesiona z działalności operacyjnej do finansowej (co najmniej w kwocie odpowiadającej spłacie wartości prawa do użytkowania aktywów).

Rozpatrując wpływ zmian rachunkowości leasingu aktualnie traktowanego jak operacyjny na wyniki prezentowane przez podmiot gospodarczy należy odnieść się zarówno do pojedynczych transakcji jak i do sytuacji, w której podmiot wykorzystuje tego typu umowy na dużą skalę. W przypadku pojedynczych transakcji, po zmianie reguł początkowo wynik jednostki będzie niższy w porównaniu z tym, który byłby przedstawiany zgodnie z obecnymi rozwiązaniami. Wynika to z faktu, że w pierwszych okresach umowy suma odsetek (ustalanych z wykorzystaniem efektywnej stopy procentowej a więc degresywnie) i amor-

tyzacji będzie wyższa niż równomiernie ujmowane koszty w leasingu operacyjnym. W przypadku znacznej ilości umów leasingu o różnych terminach efekt zmian zasad ich rachunkowości będzie w zasadzie neutralny. Jeśli umowy charakteryzowałyby się zbieżnymi terminami wygaśnięcia, będzie można obserwować zmiany w raportowanym wyniku finansowym takie, jak wskazano dla pojedynczej umowy. Oczywiście, w każdej sytuacji jest to tylko inna alokacja wyniku w czasie, jego całkowita wartość się nie zmieni. Zmiana nastąpi też w zasadach prezentowania wydatków z tytułu leasingu w sprawozdaniu z przebiegów pieniężnych, po przyjęciu nowego modelu nastąpi przeniesienie opłat z działalności operacyjnej do finansowej.

Nowe zasady w sprawozdawczości leasingu wpłyną też bezpośrednio na wyniki analiz prowadzonych na podstawie wielkości prezentowanych w sprawozdaniu finansowym. Przede wszystkim pogorszą się wskaźniki zadłużenia, co może skutkować wzrostem kosztu kapitału. Jest to o tyle interesujące, że na skutek planowanych zmian zadłużenie jednostki nie wzrośnie, efekt wywoła tylko zabieg techniczny wprowadzenia zobowiązań do bilansu. Oprócz wskaźników zadłużenia obniżeniu ulegną wskaźniki zwrotu z aktywów.

Zmiany w rachunkowości leasingu spowodują też korzystne zmiany z punktu widzenia wielkości charakteryzujących sytuację jednostki gospodarczej. Ze względu na wyodrębnienie przy każdym leasingu amortyzacji prawa do użytkowania aktywów i odsetek, ulegnie zwiększeniu wynik z działalności operacyjnej. W konsekwencji korzystniejszej dla podmiotów kształtował się będzie wskaźnik EBIDTA, jeden z podstawowych wykorzystywanych do oceny jednostki.

Proponowane rozwiązania poddawane są też krytyce. Po pierwsze wielu sądzi, że są one zbyt kosztowne dla firm, ich wprowadzenie będzie wymagało zastosowania nowych programów komputerowych i prowadzenia bardzo szczegółowej ewidencji księgowej. Obecnie osoby wykorzystujące sprawozdanie finansowe na tyle dobrze znają rozwiązania stosowane w rachunkowości, że potrafią skorygować bilans tak, żeby uwzględnić zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego, zmiany nie są więc konieczne. Po drugie, proponowany nowy model rachunkowości leasingu jest też krytykowany jako ten, który może przynieść niekorzystne zmiany w gospodarce. Wynika to z faktu, że firmy chcąc zachować wskaźnik zadłużenia na dotychczasowym poziomie, będą ograniczały swoją działalność, nie doprowadzając do wzrostu zobowiązań (*Company accounts* 2013). Ten aspekt krytyki ma też przełożenie na obawy, co do dalszego funkcjonowania i rozwoju firm leasingowych.

Uwagi końcowe

Wprowadzenie nowego standardu rachunkowości leasingu przez IASB oraz jego kształt wydają się być przesądzone. Po sześciu latach od ogłoszenia dokumentu dyskusyjnego stanowisko Rady zostało określone w sposób jednoznaczny i w związku z tym w najbliższych miesiącach spodziewany jest nowy MSSF opisujący zasady ujęcia skutków transakcji leasingowych. Zdaniem większości osób oceniających projekt standardu, nowe rozwiązania w znacznym stopniu wpłyną pozytywnie na jakość informacji prezentowanych w sprawozdaniu finansowym. Pozytywnie oceniany jest nie tylko fakt wprowadzenia do bilansu aktywów i zobowiązań ale też proponowane zasady ich rozliczania.

Krytycy nowego modelu podkreślają negatywny wpływ zakładanych rozwiązań na wskaźniki zadłużenia, co może przełożyć się na wzrost kosztu kapitału oraz w konsekwencji na ograniczenie zawierania umów leasingowych. W efekcie zmiana, która ma zwiększyć

przydatność sprawozdań finansowych może spowodować negatywne konsekwencje dla gospodarki. Takie pesymistyczne podejście do sprawy wydaje się być przesadzone, nawet jeśli ograniczona zostanie działalność leasingowa, to w konsekwencji wzrośnie sprzedaż aktywów niezbędnych w działalności podmiotów. Dodatkowo, brak obowiązku kapitalizowania krótkoterminowych umów może spowodować zwiększenie popytu na umowy krótkoterminowe.

Jak widać, oddziaływanie planowanego, nowego standardu sprawozdawczego leasingu na różne sfery gospodarki jest bardzo szerokie. Jakie faktycznie przyniesie on konsekwencje, można będzie ocenić po kilku latach jego stosowania.

Literatura

- Grant Thornton (2013), *The IASB is planning major changes to lease accounting and disclosures – what will this mean for lessees?* www.granthornton.ie/db (20.03.2015).
- Leases. Preliminary Views* (2009), *Discussion Paper*, www.iasb.org (20.03.2015).
- Leases* (2010), *Exposure Draft*, www.iasb.org (20.03.2013).
- Leases* (2013), *Exposure Draft*, www.iasb.org (20.03.2013).
- Leases – Summary of Feedback on the 2013 ED* (2013), www.ifrs.org/Meetings/Pages/IASB-Nov-13.aspx (20.03.2015).
- Leases – Summary of outreach meetings with investors and analysts on proposed accounting by lessees* (2013), www.iasb.org (20.03.2015).
- Lease Accounting Survey Report* (2013), www.cfainstitute.org (20.03.2015).
- Lessee Accounting Model* (2014), *Staff Paper*, www.iasb.org (20.03.2015).
- Marshall A. (2015), *The end game for leasing standard convergence*. www.accountancylive.com (20.02.2015).
- Current-Projects/IASB-Projects/Leases* (2015), www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Leases/archive/Pages/Project-update-March-25-2015.aspx (26.03.2015).
- Leases: Practical implications of the new Leases Standard* (2015), www.iasb.org (20.03.2015).
- Company accounts* (2013), *The lease bad solution*, www.economist.com (20.03.2015)

TOWARDS THE NEW ACCOUNTING RULES FOR LEASES. THE LESSEE'S PERSPECTIVE

Abstract: *Purpose* – a purpose of the article is presentation of activities and proposals of IASB and FASB concerning new lease accounting model as well as indication of reasons which made impossible to develop a single standard by two Boards. Additional purpose is to present financial reporting consequences of introducing new lease accounting model from the lessee point of view. *Design/Methodology/Approach* – a method of analyses of discuss document and exposure drafts prepared by Boards were applied. The revision of comments to projects presented by financial statement preparers and users were done. *Findings* – presentation of consequences of suggested lease accounting model from the point of view of lessee financial statement and results of its financial analyses. *Originality/Value* – in the article consequences of presentation in lessee's financial statement right to used assets and liabilities arising from leases were discussed. Attention was paid to increase of relevance of financial information for users because of this disclosures. Problem of changes in debt ratios, return of assets and EBIDTA was mentioned.

Keywords: project of accounting standard „Leases”, lessee, consequences of new accounting model for leases in lessee's financial statement

Cytowanie

- Kuzior A. (2015), *Ku nowym zasadom rachunkowości leasingu. Perspektywa korzystającego*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 873, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” nr 77, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin, s. 123–130; www.wneiz.pl/frfu.